

УДК 658.115

Ж.Д. Анпілогова, О.О Жуківська

ПРОБЛЕМИ КОЛИВАННЯ КУРСУ ВАЛЮТ В УКРАЇНІ

В статті визначена причина коливання курсу валют, чинники, що впливають на даній процес. Досліджені шляхи вирішення розглянутої проблеми.

Ключові слова: валюта, валютний курс, валютний контроль.

В статье определена причина колебания курса валют, факторы, влияющие на данной процесс. Исследованы пути решения рассматриваемой проблемы.

Ключевые слова: валюта, валютный курс, валютный контроль.

The article defines the reason for currency fluctuations, the factors influencing this process. The methods for the solution of this problem.

Keywords: currency, exchange rate, foreign exchange controls.

Постановка проблеми: Останнім часом проблеми коливання валют дедалі більше впливають на економіку в Україні, а як наслідок на життя населення в цілому. Банківська сфера стала провідним сектором економіки. Водночас, протягом останніх років Україна все гостріше відчуває проблему коливання валют. Експерти наголошують: зростання курсу американської валюти багато в чому спричинене панічними настроями серед українців, які хочуть врятуватися від можливих економічних негараздів, і традиційно вважають долар одним із найнадійніших способів зберегти власні кошти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій: Дослідженням даної проблеми займається ряд експертів, таких, як: Сергій Ждан, Олександр Гончаров, Олександр Охрименко, Генадій Балашов, Анатолій Гулій, Василь Фуртман та інші. Метою роботи є визначення головних проблем коливання курсу та шляхів їх вирішення.

Метою статті є визначення факторів, що впливають на зростання курсу валют, та дослідження основних шляхів вирішення даної проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження Основними напрямками валютного регулювання є встановлення курсу національної до вільно конвертованої валюти та інших валют, обіг іноземної валюти у межах країни, міжнародні розрахунки та система обов'язкових платежів у валюті. Валютний курс - це грошова вартість національної валюти в одиницях іншої валюти, який залежить від попиту та пропозиції валюти,

та політичних, економічних і соціальних чинників. Оскільки валютний курс є ціною грошової одиниці конкретної країни, то під впливом попиту та пропозиції він відхиляється від своєї вартісної основи (купівельної спроможності).

На коливання валютного курсу впливають такі чинники: зміна відносних темпів інфляції і обсягу грошової маси призводять до коливання обмінного курсу. Тим самим ціни на товари в двох країнах є більш чи менш однаковими. Якщо темпи інфляції в країні нижчі, ніж за кордоном, цінність вітчизняної валюти зростає. Однак темпи інфляції й рівень цін слід розглядати не як єдиний, а як один з чинників, які впливають на обмінний курс валют, оскільки обмінні курси є в основному функцією обміну товарів на зовнішньому ринку, а інфляція стосується внутрішнього ринку; платіжний баланс країни, який пісумовує міжнародні операції між резидентами своєї країни та резидентами інших країн і, в першу чергу, зміни експорту й імпорту. Якщо країна експортує у вартісному виразі більше товарів та послуг, ніж імпортує, то вона буде отримувати більше валюти, ніж витрачає. В цьому випадку вартість національної валюти відносно інших валют зростає. При дефіциті торгового балансу відбувається зниження вартості національної валюти; відмінності в процентних ставках. Зміна процентних ставок впливає на міжнародний рух капіталів і на операції на валютних ринках. Банки віддають перевагу більш дешевим кредитам на іноземному ринку позичкових капіталів та розміщенню іноземної валюти там, де процентні ставки вищі; спекулятивні валютні операції, пов'язані з погіршенням чи покращенням позиції певної валюти і стихійним рухом "гарячих" грошей; тупінь використання певної валюти в міжнародних розрахунках; прискорення чи затримка міжнародних платежів, пов'язаних з певними очікуваннями; співвідношення державного і ринкового регулювання динаміки валютного курсу; довіра до певної валюти, вплив якої дуже значний в умовах загальної нестабільності.

Ринок іноземних валют є механізмом, за допомогою якого складові частини світової економіки стають взаємопов'язаними. Маніпулюючи ціною грошей, уряд може стимулювати чи стримувати розміри імпорту й експорту товарів та послуг. Якщо ціна гривні зростає, то теоретично це наносить шкоду зовнішній торгівлі України, оскільки це робить її продукцію дорожчою для продажу, а іноземна продукція стає дешевше не тільки за кордоном, але й для українських споживачів, тобто високий курс гривні стимулює імпорт товарів в Україну і стримує експорт український товарів. Посилення економічної й політичної нестабільності в Україні штовхає інвесторів до купівлі доларів. Виникає дефіцит торгового балансу. Коли курс гривні знижується, спостерігається зворотна ситуація.

Держава через центральний банк має можливість впливати на валютний курс за посередництвом валютних інтервенцій. Вона скуповує чи продає свої грошові знаки, щоб утримати курс національної валюти в певних межах. При скупці інвалюти знижується курс національної валюти, а при продажу – зростає. Треба мати на увазі, що можливості здійснення валютних інтервенцій центральним банком обмежені величиною валютних резервів. Коли держава обмежує грошову масу, підвищує процентні ставки, то вона тим самим знижує темпи зростання інфляції, що приваблює іноземних інвесторів. Гроші надходять в країну, підвищуючи курс національної валюти.

Головним виконавцем валютного регулювання є Національний банк України, який здійснює такі функції з валютного регулювання: введення обмежень для комерційних банків на обсяги залучення кредитів із-за кордону; управління валютними резервами, що перебувають на його балансі; визначення сфери та порядку обігу іноземної валюти на території України; проведення всіх видів валютних операцій; регулювання валютного ринку; регулювання курсу гривні щодо іноземних валют; введення єдиних форм обліку, звітності та іншої документації з валютних операцій; публікація статистики валютно-фінансових операцій України за прийнятими міжнародними стандартами.

Для підвищення курсу національної валюти використовується пряме регулювання валютних операцій, зокрема: депонування (віддавати на зберігання) на безвідсотковому рахунку в НБУ закордонних зобов'язань банків; заборона на інвестиції нерезидентів і продаж національних цінних паперів іноземцям; обов'язкова конверсія позик (зміна умов погашення позики, об'єднання декількох кредитів) у іноземній валюті в національному банку; введення негативної відсоткової ставки за внесками нерезидентів у національній валюті; обмеження ввезення валюти в країну; використання схеми примусових депозитів (внесків у банки).

Основними інструментами впливу на паритет валюти країни є: інтервенції центрального банку на валютному ринку для згладжування короткотермінових коливань валютного курсу; заяви уряду щодо динаміки валютних паритетів та економіко-політичних заходів, які він має намір запровадити для її забезпечення з метою формування очікувань; заходи грошово-кредитної політики, спрямовані на контроль за ліквідністю комерційних банків через цінову стратегію; валютний контроль та регулювання товарної конвертованості.

На сьогоднішній день курс іноземної валюти стрімко зростає і безперечно високий курс долара вплине на зростання цін у гривневому еквіваленті. Це стосується товарів, які імпортуються в Україну і, частково, товарів, які виробляються з комплектуючих. Або сировини, яка завозиться

до нас і продається в державі. Що стосується цін на соціальні продукти, наприклад хліб, то ціни залишаються без змін. Так, як Національний Банк України є основним керуючим органом в даній сфері, для нього важливо для початку погасити паніку і активніше вести роз'яснювальну роботу. Застосовувати адміністративні заходи впливу на спекулянтів, збільшити вимоги з резервування, регулярно виходити на ринок продажу долара, ввести 100% продажу валютної виручки експортерами. Також можливий варіант скористатись кредитом МВФ, або звернутись за допомогою до Китаю і країн Європи.

Висновки. На сьогоднішній день в Україні існує проблема підвищення курсу іноземних валют і вона потребує вирішення. Значний вплив на вирішення даного питання має НБУ, так як саме він є основним керуючим органом даної сфери. Загалом курс валют цілком залежить від якнайшвидшого вирішення політичної кризи, затвердження нового уряду та активної політики Національного банку України щодо підтримки національної валюти. Якщо нічого не зміниться в діях державних структур, валютний курс важко прогнозувати. Не менш важливим є також введення продажу валютної виручки експортерам, та початок переговорів з МВФ та Країнами Європи і Китаю для отримання кредиту.

Список використаних джерел

1. Ермакова Е. А. Государственные финансы в финансовой системе России / Е. А. Ермакова // Финансы и кредит. – 2007. – № 3. – С. 32–41.
2. Лютий І. О. Новітні тенденції розвитку фінансової системи держави / І. О. Лютий // Фінанси України. – 2004. – № 5. – С. 24–30.
3. Фінансова система України : навчальний посібник / М. І. Карлін. – К. : Знання, 2007. – 324 с. – (Вища освіта XXI століття).
4. Шитко О. П. Фінансова система: підходи до визначення та кількісної оцінки / О. П. Шитко // Актуальні проблеми економіки. – 2006. – № 4. – С. 66–75.

G.D. Anpilogova ,O.O. Ghukovskay

PROBLEMS CU RRENCY FLUCTUATIONS

The issue of currency fluctuations is important in the economy of any country, Ukraine is no exception. Currently, this problem arises more often. In this article the reasons that influence this process and the ways to solve this problem for Ukraine.

Foreign exchange market is the mechanism by which components of the global economy are interrelated. Fluctuations is an important issue of economy of Ukraine, as from it depends primarily living standards. The main body that can make a difference is the National Bank of Ukraine. But at the

moment due to the complex political situation of his policy in this matter is not defined.

Keywords: currency, exchange rate, foreign exchange controls.

УДК 336.77

Л. А. Горбатюк

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ЗЛИТТІВ ТА ПОГЛІНАНЬ У БАНКІВНИЦТВІ

У статті проаналізовано сучасний стан світового ринку злиттів та поглинань. Виділені ключові особливості сучасних процесів злиттів та поглинань у світовому банківському секторі. Розглянуті та визначені специфічні тенденції здійснення М&А-угод на світовому банківському ринку.

Ключові слова: банківський бізнес, злиття та поглинання, М&А, транснаціональні банки, фінансова криза.

В статье проанализировано современное состояние мирового рынка слияний и поглощений. Выделенные ключевые особенности современных процессов слияний и поглощений в мировом банковском секторе. Рассмотрены и определены специфические тенденции осуществления М & А-сделок на мировом банковском рынке.

Ключевые слова: банковский бизнес, слияния и поглощения, М & А, транснациональные банки, финансовый кризис.

Постановка проблеми. Банківський сектор є одним із найбільш висококонцентрованих у сучасній світовій економіці: 80 % капіталу і активів світової банківської системи належить провідним великим банкам. Збільшення розмірів банківських установ шляхом злиття і поглинання, а також їх консолідація з іншими фінансово-кредитними інститутами має на меті зміцнити конкурентні позиції на національному рівні та завоювати нові сфери впливу на міжнародному ринку. Значним плюсом процесів злиття та поглинання в контексті глобалізації та інтернаціоналізації економічної системи є посилення співпраці між країнами. Міжнародні злиття та поглинання стали одним з основних способів досягнення стратегії розвитку банків у глобальних умовах, найбільш впливові банки світу зосереджені у країнах з високими темпами економічного зростання, а саме ICBC (Китай), HSBC Holdings (Великобританія), Wells Fargo (США), China Construction Bank (Китай), Citigroup (США), Agricultural Bank of China (Китай), BNP Paribas (Франція).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні тенденції процесів злиття та поглинання в контексті міжнародної економічної інтеграції досліджуються в роботах вітчизняних та зарубіжних вчених